

آگاهی‌نامه

انجمن علوم خاک ایران
شماره سی و ششم - زمستان 1392

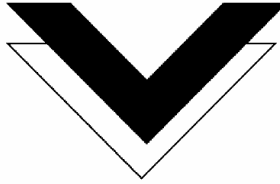
مدیرمسئول: دکتر محمدحسن روزیطلب
سر دبیر: دکتر عبدالحسین ضیائیان

اعضای هیئت تحریریه:
دکتر کامبیزبازرگان
دکتر منوچهر گرجی
دکتر فرهاد خرمالی
دکتر علیرضا فلاح

نشانی: تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش آبان شمالی، ساختمان علامه
طباطبائی، طبقه دوم، اتاق 210
کد پستی: 14395-646

تلفن دفتر و دورنگار:
تهران، ساختمان علامه: تلفن 021-81032215 و 021-81032200
کرج، مؤسسه تحقیقات خاک و آب کشور: تلفن: 0263-6208796

فهرست مطالب

2.....	فهرست مطالب
4.....	یادداشت سردبیر
5.....	معرفی روز جهانی خاک
7.....	علی‌رغم وسعت قابل توجه.....
9.....	قطعه‌نامه دومین بزرگداشت روز جهانی خاک
11.....	گزارشی از ممیزی علوم خاک
15.....	اخبار.....
19.....	همایشها و کنگره ها.....
19.....	لیست نشریات معتبر
22.....	مزایای عضویت در انجمن علوم خاک ایران
24.....	ثبت نام در بانک اطلاعاتی انجمن علوم خاک ایران

یادداشت سردبیر

رشد روزافزون و محدودیت منابع تولید موجب بهره‌برداری بی‌رویه و غیراصولی از منابع شدیداً آسیب‌پذیر و در نتیجه گسترش تخریب محیط زیست شده است. این پدیده خصوصاً در مناطق نیمه‌خشک به دلیل حاکمیت شرایط ناپایدار و متغیر طبیعی از حساسیت زیادی برخوردار است. شرایط نامساعد طبیعی و دخالت‌های غیراصولی انسان بر محیط‌زیست پیرامون خود، باعث از بین رفتن عرصه‌های مشجر، مراتع و خاک مرغوب؛ و تبدیل آن‌ها به اراضی بایر، کم بازده و غیراقتصادی می‌شود. به‌طوری که این محدودیت‌ها موجب تنگنای تولید غذا و آب آشامیدنی شده و اقتصاد خانوار را در محدوده زیستی با مخاطره همراه کرده است. با توجه به اهمیت و جایگاه منابع پایه آب و خاک در زندگی و محیط زیست و توسعه پایدار کشور، رسالت ملی و مذهبی متخصصین جامعه ایجاب می‌نماید در حفظ و حراست از این سرمایه‌های ملی تلاشی مضاعف داشته باشند. در این مسیر انجمن علوم خاک ایران به عنوان یک نهاد علمی وظیفه خود می‌داند تا ضمن حفظ و حراست از این سرمایه ملی، در آگاه ساختن جامعه از خطرات نابودی خاک و حفظ محیط زیست اطلاع‌رسانی نماید. انتشار آگاهی‌نامه‌ها یکی از اقدامات مهم انجمن در این راه بوده است.

اولین آگاهی‌نامه انجمن علوم خاک در سال 1373 به نام بولتن انجمن خاک‌شناسی منتشر شد. تاکنون نیز 35 آگاهی‌نامه چاپ و منتشر شده است. آخرین شماره آگاهی‌نامه‌نویز در حالی آماده چاپ است که جامعه علمی کشور یکی از بهترین دانشمندان علوم خاک "**زنده‌یاد دکتر غلامرضا ثواقبی**" را در بین خود ندارد. بیش از 15 سال است که از نزدیک او را می‌شناسیم. استادی مزین به علم، فروتنی و مؤمن بود. به قول دوستانم، در روزگاری که خیلی‌ها کاسب‌کاری را راز موفقیت می‌دانند، او الگوی عملی اخلاق، متانت و تعهد توأم با تخصص برای جوانان این مرز و بوم بود. به لحاظ زحمات بی‌شماری که این زنده‌یاد در راه تعالی علوم خاک بر خود هموار کرد، این نسخه از آگاهی‌نامه با یاد و نام وی به تمامی دوستداران خاک تقدیم می‌گردد. روحش شاد و راهش پر رهرو باد.

سوره ۳۷: الصافات- جزء ۲۳

نَدَا مِّنْهَا وَكُنَّا ثُرَابًا وَعِظًا مَّا أَنتَآ لَمَدِينُونَ (۵۳)

آیا وقتی مریدیم و **خاک** و [مشتی] استخوان شدیم آیا واقعاً جزا می‌یابیم
(۵۳)

معرفی روز جهانی خاک

به منظور ارج نهادن به خاک و اهمیت آن و جلوگیری از نابودی خاک بر اساس پیشنهاد اتحادیه جهانی علوم خاک، روز 5 دسامبر سال 2002 به عنوان روز جهانی خاک نام‌گذاری گردید تا دولت‌ها، سیاست‌گذاران و فعالان بخش خصوصی به طور جدی به تکاپو افتاده و برای رفع نواقص، اصلاح روش‌ها و بهبود اوضاع کیفی خاک‌ها چاره‌اندیشی نمایند. این روز با پیشنهاد تأیید و به پاسخ خدمات‌ارزنده پادشاه این کشور در حفظ و ارتقای منابع خاک و با تصویب مجمع عمومی سازمان ملل و سازمان جهانی غذا و کشاورزی (FAO)، به نام روز جهانی خاک نام‌گذاری شده است. این روز جهانی یک بزرگداشت سالانه است که به نمایان‌سازی اهمیت خاک برای جوامع در سرتاسر جهان کمک می‌نماید و ضرورت بهره‌برداری پایدار از آن را آشکار می‌سازد. در طی چندین سال پس از تصویب این روز، سالیانه اجلاس‌ها، نشست‌ها و جلسات گوناگون پیرامون این موضوع در کشورهای مختلف دنیا در تاریخ مذکور برگزار و در جهت بزرگداشت اهمیت خاک و اطلاع‌رسانی به اقشار مختلف مردم تلاش می‌گردد. حتی در بعضی از کشورها مانند آلمان، هفته خاک تعیین و در طی آن مراسم مختلفی برگزار می‌شود. سازمان ملل متحد

نیز با توجه به اهمیت موضوع، سال 2015 را به عنوان سال جهانی خاک‌ها، برای تبیین اهمیت این منبع عظیم خدادادی تعیین نموده است.

"روز جهانی خاک"، اهمیت خاک را به عنوان یکی از مهم‌ترین اجزاء طبیعت و ایفاکننده نقش اساسی در حیات انسان از نظر سهم مؤثر در امنیت غذایی، تأمین آب سالم، تنظیم هوا و سایر کارکردهای زیست محیطی خاک به بشر گوشزد می‌کند. برای تشکیل هر سانتیمتر خاک، این منبع ارزشمند حیات، به طور متوسط بیش از 300 سال زمان نیاز است که این مدت در مقایسه با عمر یک انسان بسیار زیاد است و به همین علت خاک به عنوان یکی از منابع غیرقابل تجدید در نظر گرفته می‌شود.

عواملی چون رشد شهرنشینی، ازدیاد زباله‌های شهری و صنعتی و جذب شدن برخی مواد شیمیایی در خاک، حفاری‌های معادن، چرای بی‌رویه دام‌ها، استفاده از سموم و آفت‌کش‌ها و مصرف بیش از حد کودهای شیمیایی، به فرسایش و آلودگی خاک و تخریب سطح زمین انجامیده است. با توجه به آنچه به صورت بسیار مختصر بیان شد، اهمیت خاک به وضوح روشن می‌گردد. از این‌رو، قراردادن روزی به عنوان روز جهانی خاک و بررسی چالش‌ها و معضلات گوناگون پیشروی این عنصر حیاتی، از جمله آلودگی، فرسایش و ... و ارائه راهکارهای عملی و علمی برای حفظ و نجات آن الزامی به نظر می‌رسد.

مراسم گرامیداشت این روز جهانی در ایران برای اولین بار در دانشگاه تهران و به میزبانی مشترک پردیس کشاورزی و منابع طبیعی و انجمن علوم خاک ایران و با همکاری مؤسسات، سازمان‌ها و انجمن‌های ذیربط، در روز 15 آذرماه 1391 مصادف با 5 دسامبر 2012 برگزار شد. امسال نیز این مراسم برای دومین سال متوالی در روز 13 آذر به میزبانی مشترک گروه خاکشناسی دانشگاه تربیت مدرس و انجمن علوم خاک ایران برگزار گردید.

علی‌رغم وسعت قابل توجه ایران؛ کشور با محدودیت شدید خاک و اراضی حاصلخیز روبروست

کامبیز بازرگان¹

احتمالاً شما نیز هر وقت به نقشه ایران نگاه می‌کنید از وسعت آن در مقایسه با کشورهای همسایه و خیلی از کشورهای دیگر به خود می‌بالید و با این شرایط هیچ‌وقت در فکرتان نمی‌گنجد که ایران از نظر خاک و اراضی حاصلخیز کمبودی داشته باشد؛ اما نتایج بررسی‌های مؤسسات تحقیقاتی و دانشگاهی چیز دیگری می‌گویند. واقعیت آن است که با توجه به تعریف علمی خاک، به عنوان لایه سطحی زمین و بستر رشد گیاهان، از کل وسعت حدود 169 میلیون هکتاری کشور، تنها حدود 76 میلیون هکتار خاکداریم که از این مقدار فقط 18/5 میلیون هکتار از آن اراضی قابل کشت‌اند، از این مقدار، بار اعظم تولید به دوش حدود 8 میلیون هکتار اراضی تحت کشت آبی کشور است که متأسفانه بخش عمده‌آن (حدود 6/8 میلیون هکتار) به دلایل متعدد مانند شوری، قلیائیت، ماندابی، سنگریزه دار بودن و ... محدودیت‌هایی برای تولید حداکثری دارند. از همه این‌ها که بگذریم آمارها نشان می‌دهند همین مقدار محدود خاک حاصلخیز کشور نیز از نظر کمی و کیفی در معرض تهدید است. شاید مهم‌ترین عامل تهدیدکننده سطح خاک‌های حاصلخیز کشور را بتوان تغییر کاربری غیرعلمی این اراضی دانست. اطلاعات موجود نشان می‌دهد در اطراف شش کلان‌شهر تهران، کرج، تبریز، اهواز، شیراز و مشهد حدود 196000 هکتار

¹ رئیس بخش تحقیقات شیمی، حاصلخیزی خاک و تغذیه گیاه موسسه تحقیقات خاک و آب و عضو هیئت مدیره انجمن علوم خاک ایران

از اراضی قابل کشت کشور که عمدتاً اراضی درجه یک بوده اند، در فاصله سال‌های 1334 تا 1380 به اراضی شهری تغییر کاربری داده شده‌اند. یعنی اراضی حاصلخیز، فقط در اطراف این شش شهر با سرعت 4265 هکتار در سال از گردونه تولید خارج شده‌اند و البته اگر تغییر کاربری اراضی حاصلخیز در اطراف سایر شهرها را نیز به آن اضافه نمائیم رقمی قابل توجه خواهد بود. این در حالی است که بدانیم برای تشکیل یک سانتیمتر خاک به‌طور متوسط بیش از 300 سال زمان لازم است. متأسفانه به دلیل فعالیت‌هایی مانند جنگل تراشی، شخم در جهت شیب زمین، سوزاندن بقایای گیاهی، چرای بی‌رویه و عدم رعایت تناوب مناسب کشت، میزان فرسایش آبی و بادی در کشور نگران کننده است. با وجود کمی بارندگی، آمارها نشان از رتبه بالای ایران در فرسودن خاک‌ها دارند. فقط هزینه‌های مستقیم فرسایش خاک در کشور در سال 1379 حدود 22590 میلیارد ریال برآورد بوده است و مقایسه این رقم با ارزش افزوده بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری در سال مذکور (73170 میلیارد ریال) نشانگر آن است که تقریباً 31 درصد آن به نابودی کشیده شده است. از طرف دیگر کشت متراکم ارقام پرمحصول و استفاده‌های مکرر حتی تا سه کشت در سال از خاک و عدم کاربرد مناسب مواد آلی منجر به کاهش محسوس کیفیت و توان باردهی خاک‌ها گردیده است. نتیجه همه این‌ها اینکه کشور ایران علی‌رغم وسعت قابل توجه، با محدودیت شدید خاک حاصلخیز روبروست و سوء مدیریت در بهره‌برداری از اراضی کشاورزی، علاوه بر صدمه مستقیم به تولید، باعث توسعه بیابان‌ها، آلودگی آب‌های زیرزمینی، سیلاب و گرد و غبار گردیده است. متأسفانه با تمام تلاش‌های انجام شده برای تغییر طرز تلقی متولیان اجرائی بهره‌برداری از خاک کشور و تنظیم لایحه جامع خاک، هنوز این مهم به سرانجام نرسیده است. با وجود نمونه‌های روشن شور شدن و بیابانی شدن اراضی، خشکی و گرد و خاک وسیع و فزاینده، هنوز زنگ خطر به گوش

بسیاری از مسئولین نرسیده و بسیاری از ما فکر می‌کنیم این خاک همیشه به همان شکل حاصلخیز اولیه برای ما می‌ماند و تازه از صادراتش هم اخباری می‌شنویم (البته تأیید نشده). فارغ از اینکه این خاک ارثیه پدران ما نیست، بلکه امانتی است برای فرزندان آینده این مرز و بوم. ذکر این نکته ضروری است که طبعاً برای حفظ منابع خاک کشور، فعالیت بخش‌های دولتی به تنهایی کافی نیست. کلیه آحاد جامعه باید خود را در این رابطه مسئول بدانند و این تفکر که داشتن خاک حاصلخیز پایدار، کلید امنیت غذایی و یکی از مؤلفه‌های مهم امنیت اجتماعی کشور است و هر نسل وظیفه دارد از این سرمایه پشتیبانی نموده و آن را به سلامت به نسل بعد تحویل دهد، بایستی به هر نحو در فرد فرد آحاد جامعه نهادینه شود. خوشبختانه باید گفت که فرهنگ غنی و تمدن ریشه دار ایران حکایت از وجود روش‌های سنتی و بهره‌برداری مسئولیت پذیر از خاک و آب در اعصار گذشته تاریخ کشور دارد، روش‌هایی که در آن حق آب پائین دست محترم شمرده می‌شده، به زمین خسته استراحت داده می‌شده و بخش زیادی از بقایای گیاهی و حیوانی به خاک برگردانده می‌شده است. امروزه با داشتن متخصصین توانمند، مراکز پژوهشی و دانشگاهی قوی؛ و مردمی با فرهنگ غنی، امید آن داریم که همگان مسئولیت خود را در حفاظت و بهره‌برداری عالمانه از منابع خاک کشور به انجام رسانند تا این سرمایه و میراث ملی، برای نسل‌های آینده کشور، مولّد و پایدار باقی بماند.

به استحضار علاقه‌مندان می‌رساند:

ثبت‌نام و عضویت در انجمن علوم خاک ایران از طریق دریافت فرم

عضویت در وب‌گاه انجمن امکان‌پذیر می‌باشد.

قطعه‌نامه دومین بزرگداشت روز جهانی خاک و دهمین همایش سالانه علوم خاک ایران

از اواخر قرن بیستم جهان مواجه با بحران بی‌سابقه محیط‌زیست، تغییر اقلیم، آلودگی منابع، افول تنوع زیستی، کمبود آب و تخریب خاک به‌عنوان یکی از ارکان محیط زیست و منابع طبیعی پایه می‌باشد. در شرایط کشور منابع خاک، تحت فشار مدیریت «تولید محور» با لحاظ افزایش جمعیت و تقاضای بیشتر برای تولید و مسائلی از این قبیل دچار فرسایش خاک، شوری، تغییر کاربری بی‌رویه و مصرف نادرست نهاده‌های کشاورزی گردیده و بنابراین استفاده بهینه از اراضی کشاورزی و حفظ منابع طبیعی کشور دشوار گردیده است. حال آنکه در سابقه دیرینه کشاورزی ایران، الگوی کشاورزی با الگوی مدیریت خاک دارای همسویی و رابطه‌ای تنگاتنگ بوده اما در سال‌های اخیر این رابطه از هم گسیخته شده و بدین ترتیب مشکلات خاص مربوط به خاک در سطح ملی تشدید شده است. این بحران، امنیت غذا، سلامت جامعه و حفظ محیط زیست را مورد تهدید قرار داده، دستیابی به توسعه پایدار و تحقق اصل 50 قانون اساسی را با چالش مواجه نموده است. پیچیدگی و تعدد جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی و فناوری موضوع، نیازمند رویکردی کل‌نگر و سیستماتیک در قالب مدیریت جامع با مشارکت کلیه ذینفعان و همکاری همه شهروندان کشور در این امر ملی است. دهمین همایش علوم‌خاک ایران همزمان با روز جهانی خاک به همت انجمن علوم خاک ایران به‌عنوان نهادی مدنی و دانشگاه تربیت مدرس با دعوت از دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی، دستگاه‌های اجرائی، دانشجویان و سایر دست‌اندرکاران در تاریخ 13 آذر 1392 در دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد تا گامی در مسیر سیاست‌گذاران، مدیران، اندیشمندان و بهره‌برداران را رقم زده و روند مشارکت و همکاری کلیه ذینفعان در راستای مواجهه همه‌جانبه با چالش‌های خاک دستیابی به توسعه پایدار را تسهیل نماید.

شرکت‌کنندگان در این همایش علمی مهم‌ترین چالش‌های پیش روی منابع خاک کشور را به شرح زیر بر شمردند:

1. نبود قانون خاک به‌عنوان نرم افزار هماهنگ‌کننده اجزاء سیستم دینفعان خاک
2. ضعف ساختار تشکیلاتی مسئول برای پیگیری برنامه‌ها در مسیر ارتقاء کیفی مدیریت خاک
3. ضعف اطلاعات پایه در ارتباط با کیفیت منابع خاک کشور
4. نبود برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان در ارتباط با خاک یا Soil Policy
5. نبود بودجه مناسب برای پیگیری مسائل خاک
6. ضعف فرهنگی و عدم سرمایه‌گذاری در افزایش آگاهی‌های عمومی در ارتباط با خاک

7. نبود سامانه پایش کیفیت و کمیت منابع خاک
8. کاهش شدید وضعیت حاصلخیزی خاک به‌دلیل مدیریت نادرست کاربرد کودهای شیمیایی و مواد آلی

و پیگیری راهکارهای پیشنهادی زیر را خواستار شدند:

1. پیگیری انجمن علوم خاک ایران برای تصویب قانون خاک در مجلس ظرف یک سال آینده
2. اصلاح و بازنگری ساختار تشکیلاتی متولی خاک در وزارت جهاد کشاورزی از طریق معاونت آب، خاک و صنایع با هدف ارتقاء رده تشکیلاتی از سطح فعلی متناسب با مسائل مرتبط
3. خاک مسئله عمومی جامعه است و نه مسئله خاک‌شناسان، بنابراین حفظ خاک باید به عنوان اولویت ملی جامعه مطرح باشد. در این راستا بایستی از کلیه دستگاه‌های مسئول در همایش‌های روز جهانی خاک در آینده دعوت به عمل آید از جمله وزارت آموزش و پرورش، وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها، صدا و سیما، وزارت نیرو و

4. بایستی انجمن علوم خاک ایران همت نماید و با کمک متخصصین و ذینفعان خاک، سیاست کلان خاک کشور را تدوین نماید به نحوی که بدانیم کجا هستیم و به کجا می‌خواهیم برویم
5. وزارت جهاد کشاورزی از طریق مؤسسات، مراکز تحقیقاتی دانشگاه‌ها و بخش خصوصی در راستای تقویت اطلاعات پایه خاک بکوشد و اعتباراتی را برای این موضوع تخصیص دهند.
6. مراکز علمی کشور اعم از دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی در عنوانین پژوهش‌های علمی و اظهار نظرها به نسخه‌برداری از سایر کشورها نپردازند و تلاش خود را به شناخت موجود خاک و فرآیندهای تأثیرگذار بر مدیریت خاک اختصاص دهند.
7. وزارت جهاد کشاورزی با تخصیص اعتبار مناسب موضوع پایش کیفیت و کمیت منابع خاک کشور را پیگیری نماید.
8. وضعیت مدیریت حاصلخیزی خاک کشور نگران‌کننده است. ضروری است وزارت جهاد کشاورزی به مدیریت علمی کاربرد کودها پرداخته و با تقویت کاربرد مواد آلی نه به عنوان جایگزین کودهای شیمیایی، بلکه به‌عنوان بهبوددهنده کیفیت خاک حاصلخیزی خاک را بطور درازمدت تقویت نماید.
9. بایستی در جهت فرهنگ‌سازی اهمیت و جایگاه خاک برای عموم جامعه تلاش نمائیم.
10. انجمن علوم خاک ایران به طرق ممکن از انجمن‌های علمی - دانشجویی علوم خاک کشور حمایت نماید.
11. در ارتقاء فرهنگ جامعه در زمینه خاک و ارتقاء جایگاه خاک در کشور به دانشجویان اعتماد کنیم.

گزارشی از ممیزی علوم خاک ایران

شناخت و ارزیابی وضعیت پژوهشی امری ضروری برای برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران عرصه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی است. یکی از کارآمدترین شیوه‌های بررسی وضعیت کلی پژوهش، استفاده از مطالعات علم‌سنجی است. بر همین اساس ممیزی علوم خاک کشور توسط انجمن علوم خاک ایران و به همت زنده‌یاد دکتر غلامرضا ثواقبی با هدف بررسی روند پیشرفت علوم خاک ایران در طول دوره 5 ساله 1385-1389 و مقایسه آن با دو کشور اسلامی همسایه و منطقه (ترکیه و مصر) و دو کشور پیشرفته (امریکا و هلند) طراحی و اجرا گردید. در زیر برخی از مهم‌ترین نتایج این کار بزرگ ارائه می‌گردد:

- 1) تعداد اعضاء هیئت علمی گروه‌های مهندسی علوم خاک دانشگاه‌های دولتی که در سال 1385، 135 نفر بوده با 25/9% رشد، در سال 1389 به 170 نفر افزایش یافته، ضمن آنکه ارتقاء مرتبه هیئت‌علمی نیز در طول این مدت روند رو به رشدی را نشان می‌دهد.
- 2) تعداد دانشجویان کارشناسی علوم خاک دانشگاه‌های دولتی ورودی 1385، 739 نفر و در سال 1389، 948 نفر بوده است. مشابه همین افزایش در ورودی دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری قابل گزارش می‌باشد. تعداد دانشجویان ورودی کارشناسی ارشد و دکتری مهندسی علوم خاک دانشگاه‌های دولتی در سال 1385 به ترتیب 169 و 35 نفر بوده که در سال 1389 به 304 و 54 نفر افزایش یافته است.
- 3) از نظر جنسیتی نیز حدود 70 درصد دانشجویان ورودی کارشناسی سال 1385 دختر بوده‌اند که این نسبت در سال 1389 نیز حفظ شده است.
- 4) شاخص تعداد عضو هیئت علمی رشته مهندسی علوم خاک دانشگاه‌های دولتی در یک میلیون نفر در سال 1385 برابر 1/92 بوده که در سال 1389 به 2/29 ارتقاء یافته است.

- (5) نسبت تعداد مقالات به عضو هیئت علمی که در سال 1385، 1/67 بوده در سال انتهای پژوهش (1389) به 2/87 بهبود یافته است. همچنین تعداد مقالات علمی-پژوهشی و ارائه شده در کنگره‌های علمی دانشگاه‌های دولتی که در سال 1385، 529 مقاله بوده با افزایش قریب صددرصدی در سال 1389 به 982 مقاله بالغ گشته است.
- (6) بر اساس آمار ارسالی از 11 واحد دانشگاه آزاد اسلامی، تعداد اعضای هیئت‌علمی‌گروه‌های مهندسی علوم خاک این دانشگاه در سال 1385، 42 نفر بوده که در سال 1389 به 63 نفر افزایش، ولی روند پذیرش دانشجوی کارشناسی در طی سال‌های مورد بررسی در این واحدها کاهش یافته به نحوی که تعداد دانشجوی کارشناسی ورودی سال 1385، 312 نفر و در سال 1389، 194 نفر اما تعداد دانشجویان ورودی کارشناسی ارشد رشد 150 درصدی داشته و از 99 نفر سال 1385 به 254 نفر در سال 1389 و دکتری نیز از 13 به 16 نفر رسیده است. تعداد کل مقالات منتشر شده مربوط به دانشگاه آزاد نیز سالانه رشدی 50 درصدی نشان می‌دهد و از 86 مقاله در سال 1385 به 315 مقاله در سال 1389 افزایش نشان می‌دهد.
- (7) شاخص دانشجویان ورودی کارشناسی (دولتی و آزاد) در یک میلیون نفر در سال‌های 1385 و 1389 به ترتیب 17/77 و 22/4، کارشناسی ارشد به ترتیب: 3/35 و 8/21 و دکتری 0/87 و 1/18 گزارش می‌گردد.
- (8) در حالی که تعداد اعضای هیئت علمی بخش‌های خاک و آب کشور با رشد کمی از 94 نفر در سال 1385 به 100 نفر در سال 1389 رسیده است، رشد مقالات منتشره آن‌ها نیز رشد نسبتاً خوبی داشته به طوری که در طی این 5 سال از 220 مقاله در سال 1385 به 335 مقاله در سال 1389 بالغ گردیده است.
- (9) شاخص تعداد عضو هیئت علمی (دولتی، آزاد و بخش‌های خاک و آب) در سال 1385 و 1389 به ترتیب 4/65 و 5/21 نفر در یک میلیون نفر جمعیت کشور بوده است.
- (10) در بخش دیگر از این پژوهش وضعیت علوم خاک در ایران با دو کشور همسایه و منطقه (ترکیه و مصر) و دو کشور پیشرفته (هلند و آمریکا) مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد که تعداد مقالات استنادی ایران که در سال 2005، 38 مقاله بوده در سال 2010 به 174 مقاله افزایش یافته است. این میزان در مقایسه با کشورهای پیشرو

همسایه و منطقه یعنی ترکیه و مصر و دو کشور پیشرفته هلند و امریکا در سال 2010 به ترتیب: 97، 43، 181 و 3054 بوده است.

اخبار

خبری خوب برای دوستداران انجمن

بر اساس اطلاع حاصله، انجمن علوم خاک ایران در سال 91 در مقایسه با سال 90 با کسب 200 امتیاز بیشتر ارتقا مرتبه یافته است. این موفقیت را به همه اعضا انجمن تبریک می‌گوییم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ: ۹۲۹۴
شماره: ۲۰۵۴۸۸
پیوست:

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ارستان تالی یا بگرام (ص): اگر روزی برین بگذرد و در آن روز دانشی نیاوزم کم کردم خداوند نزدیک کند طبع آفتاب ان

روز برین بارگن مباد

جناب آقای دکتر محمدرضا نیشاپوری
رئیس محترم انجمن علوم خاک ایران

با سلام
با صلوات بر حضرت محمد مصطفی (ص) و آل محمد و با احترام،

ضمن سپاس و تقدیر صمیمانه از زحمات ارزشمند حضرتعالی و اعضای محترم هیئت مدیره انجمن در راستای توسعه جایگاه انجمن های علمی در حوزه های مختلف علمی، به استحضار می رساند با عنایت به آنکه یکی از اهداف تشکیل انجمن های علمی کمک به ترویج و توسعه علوم تخصصی از طریق بسط و گسترش فعالیت های علمی نظیر برگزاری همایش های علمی - کنفرانسها - سمینارها دوره های آموزشی - چاپ و انتشار مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی - مشارکت در طرح ها و پروژه های علمی کلان و ... بوده است که به باری ایزد منان تا کنون انجمن های علمی بسیاری از جمله **انجمن محترم توانسته اند** گام های موثری در زمینه های مذکور برداشته و موجبات ارتقاء سطح علمی کشور عزیزمان را چه در سطوح داخلی و چه در سطوح بین المللی فراهم آوردند.

ضمن تبریک این موفقیت و ارتقاء و تئیه انجمن در ارزیابی سال ۱۳۹۱ نسبت به سال ۹۰ امید است با توجه به جایگاه و موقعیت انجمن های علمی و نقش آنها در همکاری و هم افزایی علمی، تصمیماتی اتخاذ گردد که باعث **شروع و افزایش فعالیت های علمی جدید و مطلوب** آن انجمن در سالهای آتی شود.

از آنجا که یکی از وظایف و سیاست های کمیسیون انجمن های علمی حمایت و ارزیابی فعالیت انجمن های علمی می باشد لذا این کمیسیون آمادگی خویش را جهت همکاری و رفع موانع موجود در این خصوص اعلام می دارد. همچنین نتایج ارزیابی عملکرد آن انجمن محترم مطابق جدول ذیل تقدیم حضورتان می گردد.

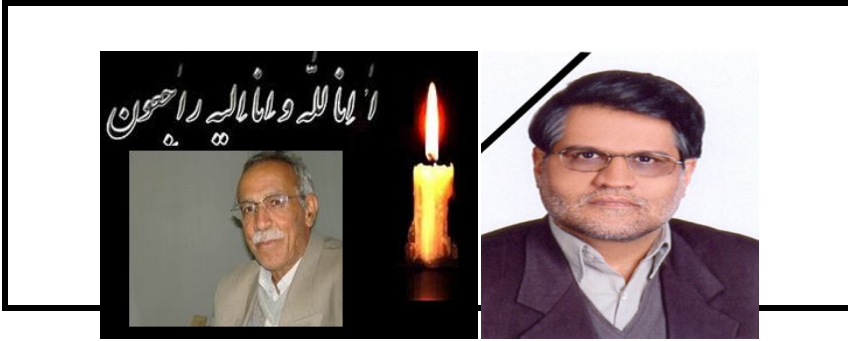
نام انجمن	سال	توانمندسازی	مدیریت علمی و ابلاغی نقش مرجعیت علمی	توسعه تعاملات ملی	توسعه تعاملات بین المللی	دیگر فعالیت های انجمن	جمع امتیاز
علوم خاک ایران	۹۰	۱۴۱.۲۵	۲۰۱	۱۵۵	۳۵	۱۰	۵۴۲.۲۵
	۹۱	۱۲۱.۷۵	۲۰۹	۲۶۸	۵۰	۱۰۰	۷۴۸.۷۵

مرتضی براری

رئیس کمیسیون انجمن های علمی ایران

نشانی:
تهران - شلوک قدس
میدان صنعت، خیابان خوردها، خیابان هرمزان
میدان خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی: ۱۳۴۶۶-۴۲۸۹۱
شماره تلفن: ۸۲۲۲۱۰۰
صندوق پستی:
تهران ۱۵۱۳-۱۳۶۵
Website: www.msrt.ir
Email: info@msrt.ir

در گذشت سه دانشمند علوم خاک ایران

1) با نهایت تأثر و تألم به اطلاع می‌رساند جناب آقای دکتر ثوابی استاد فرزانه، رئیس محترم دانشکده مهندسی و فناوری دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، نایب رئیس محترم و عضو هیئت‌مدیره انجمن علوم خاک ایران به رحمت ایزدی پیوست. انجمن علوم خاک ایران درگذشت این استاد فرزانه، با اخلاق و بزرگواری به خانواده محترم ایشان و جامعه علوم خاک کشور تسلیت عرض نموده برای روح ایشان شادی و علو درجات را از خداوند متعال خواستار است.

2) با نهایت تأثر و تألم به اطلاع می‌رساند استاد فرزانه، جناب آقای دکتر سید صابر شاهویی، عضو اسبق هیئت‌علمی موسسه تحقیقات خاک و آب و عضو هیئت‌علمی دانشگاه کردستان دعوت حق را لبیک گفته و به دیار باقی شتافت. انجمن علوم خاک ایران درگذشت این استاد با اخلاق و بزرگواری را به خانواده محترم ایشان و جامعه علوم خاک کشور تسلیت عرض نموده و برای روح ایشان شادی و علو درجات را از خداوند متعال خواستار است

3) با کمال تأسف با خبر شدیم که جامعه خاک‌شناسی یکی دیگر از خدمتگزاران خود را از دست داده است. آقای دکتر رامز مهجوری دعوت حق را لبیک و رهسپار دیار باقی شد. ایشان فعالیت‌های علمی خود را به عنوان کارشناس در دهه 1330 در موسسه خاکشناسی و حاصلخیزی وقت آغاز کرد. وی پس از اخذ مدرک دکتری از دانشگاه ایالتی میشیگان ایالات متحده آمریکا، در اواخر دهه 1340 به کشور برگشت و پس از دوران کوتاهی همکاری در وزارت کشاورزی به دانشگاه شیراز منتقل شد و فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی خود را به عنوان استادیار و سپس دانشیار در بخش خاکشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز شروع و تا اواخر دهه 1350 ادامه داد. پس از آن به ایالات متحده مهاجرت کرد و تا همین اواخر در ایالت میشیگان به فعالیت‌های دانشگاهی در زمینه تشکیل و طبقه‌بندی خاک

مشغول بود. انجمن علوم خاک ایران درگذشت وی را به بازماندگان محترم و به جامعه علمی کشور تسلیت گفته و یاد و خاطره وی را همواره زنده نگه می‌دارد.

پیام تسلیت معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، مدیران و اعضای هیئت علمی سازمان به مناسبت درگذشت استاد دکتر غلامرضا ثوابی

انا لله و انا الیه راجعون

خبر جانگداز درگذشت دکتر غلامرضا ثوابی استاد ارزشمند دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران تنها خانواده‌ای را داغدار نکرد، بلکه موجب تأسف و تأثر جامعه علمی و تحقیقاتی کشور شد.

آن مرحوم استادی سخت‌کوش، فرهیخته و با اخلاق و کرامت انسانی شایسته بود و همواره و بی‌وقفه برای خدمت به جامعه از هیچ تلاشی فروگذار نکرد و با عشق و فداکاری، خدمت به مردم و جامعه علمی کشور را فریضه‌ای بزرگ می‌دانست. وی بیش از هر چیز، انسانی عمیقاً موحد، مؤمن و پایبند به ارزش‌های انسانی بود و اگرچه مشیت الهی چنین بود که این استاد و محقق عالی‌قدر از میان ما رخت بر بندد، لیکن اثرهای به جامانده از او می‌تواند چراغ راه ارزنده‌ای برای همه طالبان علم و دانش باشد.

این استاد فرهیخته با سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی همکاری‌های گسترده‌ای داشت و با تمام توان خود در این راه از هیچ مساعدتی دریغ نمی‌ورزید.

عشق و علاقه‌ی آن مرحوم به حضرت سیدالشهدا، مشیت الهی را مقدر نمود تا در روز تاسوعای حسینی به دیار حق بشتابد و در روز عاشورا حسینی پیکرش با حزن و اندوه همکاران، شاگردان و خانواده محترم تشییع و به خاک سپرده شود. سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی این مصیبت جانگداز را به جامعه علمی، دانشگاهیان معزز و خانواده محترم ایشان تسلیت عرض نموده و از خداوند متعال برای آن عزیز فقید سعید، طلب مغفرت می‌نماید.

دو انتصاب ارزشمند:

1) انتصاب ریاست سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی
مهندس محمود حجتی طی حکمی دکتر اسکندر زند را به عنوان معاون
وزیر و رئیس سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی برگزید. این سازمان بزرگ‌ترین
سازمان پژوهشی کشور است که برخی از مؤسسات تحت پوشش آن دارای بیش از
یکصد سال قدمت است. دکتر اسکندر زند متخصص رشته علف‌های هرز و عضو
هیئت‌علمی موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور با رتبه دانشیاری است. وی از
پژوهشگران نخبه و برجسته کشور است که طی هشت سال مدیریت دوره آقای
احمدی‌نژاد، مسئولیتی در وزارت جهاد کشاورزی نداشته است.

2) انتصاب ریاست موسسه تحقیقات خاک و آب
طی حکمی از طرف جناب آقای مهندس محمود حجتی، آقای دکتر
خاوازی به سمت ریاست موسسه تحقیقات خاک و آب منصوب شدند. انجمن علوم
خاک ایران انتخاب شایسته جناب آقای دکتر خاوازی به سمت ریاست موسسه
تحقیقات خاک و آب را خدمت ایشان و جامعه علمی خاک‌شناسی کشور تبریک
گفته و برای ایشان سربلندی و توفیق روزافزون از درگاه خداوند منان مسئلت دارد
و از زحمات جناب آقای دکتر بشارتی قدردانی می‌نماید.

همایش‌ها و کنگره‌های ملی سال 1392

ردیف	عنوان	تاریخ برگزاری	آدرس سایت
1	ششمین همایش ملی آبخیزداری و مدیریت منابع آب و خاک	بهمن 92	http://www.isiwee.ir
2	بیست و هفتمین جشنواره بین‌المللی خوارزمی	بهمن ماه 1392	http://www.khwarizmi.ir
3	ششمین همایش ملی آبخیزداری و مدیریت منابع آب و خاک	92/11/12	http://www.isiwee.ir
4	سیزدهمین کنگره علوم خاک ایران	8 الی 10 بهمن 92	http://www.soilcongress/13.ir/fa
5	سی و دومین گردهمایی و نخستین کنگره بین‌المللی علوم زمین با رویکرد " زمین شناسی کشاورزی "	27 تا 30 بهمن‌ماه 92	http://ag.conference.gsi.ir
6	همایش ملی مباحث نوین در کشاورزی	15 اسفند 92	www.ncmta.ir

مجلات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی دارای اعتبار وزارت جهاد کشاورزی

ردیف	عنوان	صاحب امتیاز	مدیر مسئول	سر دبیر	رتبه	ISSN
1	پژوهش‌های آبخیزداری (پژوهش و سازندگی)	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	رئیس سازمان	محمد جعفری	علمی - پژوهشی	9632-1019
2	دامپزشکی (پژوهش و سازندگی)	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	رئیس سازمان	رسول مدنی	علمی - پژوهشی	9632-1019
3	زراعت (پژوهش و سازندگی)	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	رئیس سازمان	حسین	علمی - پژوهشی	9632-1019

1019	پژوهشی	میرزایی ندوشن	سازمان	ترویج کشاورزی	سازندگی)	
9632- 1019	علمی - پژوهشی	حسن فضائلی	رئیس سازمان	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	علوم دامی (پژوهش و سازندگی)	4
0883- 1735	علمی - پژوهشی	خسرو ثاقب طالبی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	تحقیقات جنگل و صنوبر ایران	5
0859- 1735	علمی - پژوهشی	ابراهیم صادقی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	تحقیقات حمایت و حفاظت جنگل‌ها و مراتع ایران	6
0891- 1735	علمی - پژوهشی	حسین میرزایی ندوشن	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	تحقیقات ژنتیک و اصلاح گیاهان مرتعی و جنگلی	7
0913- 1735	علمی - پژوهشی	محمد مهدی فائزی‌پور	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	تحقیقات علوم چوب و کاغذ ایران	8
0905- 1735	علمی - پژوهشی	فاطمه سفیدکن	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	تحقیقات گیاهان دارویی و معطر ایران	9
0875- 1735	علمی - پژوهشی	بهرام پیمانی فرد	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	تحقیقات مرتع و بیابان ایران	10
788X- 1029	علمی - پژوهشی	مصطفی اسدی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	گیاه‌شناسی ایران	11
6946- 2008	علمی - پژوهشی	محمد رضا جلال‌کمالی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	به‌زراعی نهال و بذر	12
6954- 2008	علمی - پژوهشی	محمد ترابی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	به‌نژادی نهال و بذر	13
4096- 2322	علمی - ترویجی	داریوش مظاهری	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	یافته‌های تحقیقاتی در گیاهان زراعی و باغی	14
5007- 1026	علمی - پژوهشی	مهران غزوی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور	آفات و بیماری‌های گیاهی	15
4306- 1608	علمی - پژوهشی	رسول زارع	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور	رستنی‌ها	16

7140- 2228	علمی - پژوهشی	حمید سیادت	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات خاک و آب	پژوهش آب در کشاورزی	17
7124- 2228	علمی - پژوهشی	حمید سیادت	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات خاک و آب	پژوهش‌های خاک	18
5672- 1735	علمی - پژوهشی	مرتضی الماسی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی	تحقیقات مهندسی کشاورزی	19
0670- 1735	علمی - پژوهشی	جواد گوهری	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات چغندرقد	چغندرقد	20
6652- 1735	علمی - پژوهشی	ایرج ملک محمدی	رئیس مؤسسه	مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی	پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی	21
1354- 1026	علمی - پژوهشی	جمیله پازوکی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور	علمی شیلات ایران	22
	علمی - پژوهشی	سیروس امیری نیا	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور	فصلنامه پژوهش‌های علوم دامی	23
9300- 2251	علمی - پژوهشی	داود نیک‌کامی	ضیاءالدین شعاعی	پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری	مهندسی و مدیریت آبخیز	24
4211- 1022	علمی - پژوهشی	محسن صمدی	وزیر جهاد کشاورزی	مؤسسه پژوهش‌های برنامه- ریزی و اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی	اقتصاد کشاورزی و توسعه	25
3322- 1563	علمی - پژوهشی	محمدحسین کریم	جواد میر	مؤسسه پژوهش‌های برنامه- ریزی و اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی	روستا و توسعه	26
868X- 2008	علمی - پژوهشی	محمدرضا جلال کمالی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	Crop Breeding Journal	27
3439- 0385	علمی - پژوهشی	رسول مدنی	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی	Archives of Razi Institute	28
2916- 1592	علمی - پژوهشی	محمود معصومیان	رئیس مؤسسه	مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور	Iranian J. of Fisheries Science	29

مزایای عضویت در انجمن علوم خاک ایران
همکار محترم، دانش‌آموخته گرامی، دانشجوی عزیز
با سلام و احترام

همان‌طور که مستحضرید انجمن‌های علمی از جمله سازمان‌های غیردولتی یا به عبارت دیگر مردم نهاد (سمن) می‌باشند. همچنان که از این عنوان بر می‌آید در این سازمان‌ها تمامی ارکان وجودی و ساختار تصمیم‌گیری بر پایه اعضا و مشارکت آن‌ها در ارائه نظرات استوار است. می‌توان گفت موجودیت انجمن، فعالیت‌ها، دستاوردها، واکنش‌ها، پتانسیل‌ها و به‌طور کلی ضعف‌ها و قوت‌های آن، آئینه‌ای از حضور و فعالیت تک تک اعضا انجمن می‌باشد.

انجمن علوم خاک ایران یکی از قدیمی‌ترین انجمن‌های علمی در حوزه کشاورزی بوده و در سال 1353 تأسیس گردیده است. در طول حدود 40 سال، همکاران شما زحمات زیادی برای فعال نگه‌داشتن انجمن متحمل گردیده‌اند و البته فعالیت‌های انجمن فراز و نشیب‌هایی نیز داشته است که قطعاً گویای فراز و نشیب‌های مشارکت ما اعضا این انجمن بوده است. برگزاری منظم کنگره‌های علوم خاک، همایش‌های سالیانه، انتشار آگاهی‌نامه و مشارکت فعال در تدوین لایحه جامع خاک که کلیات آن در مجلس محترم شورای اسلامی به تصویب رسیده است از جمله اهم فعالیت‌های انجمن می‌باشد. اکنون بر ما است که به یاری همکارانمان بشتابیم و این نهاد مستقل و مردمی را بیش از پیش تقویت نمائیم. لازم به ذکر است بخش عمده اعتبارات محدود انجمن از محل حق عضویت اعضا تأمین گردیده و برای اجرای آراء و افکار اعضا انجمن که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم اخذ می‌گردند هزینه می‌شود. برای این منظور آراء مستقیم اعضا از طریق نظرسنجی‌ها، نامه‌نگاری‌های دبیرخانه به اعضا، اطلاعات دریافتی از سایت و آگاهی‌نامه،

مجامع عمومی و همایش‌ها اخذ می‌گردد و آراء غیرمستقیم اعضاء از طریق اعضاء هیئت مدیره که هر 4 سال با رأی مستقیم اعضاء انتخاب می‌گردند اعمال می‌شود.

اگر بخواهیم در مجموعه علوم خاک کشور انجمنی فعال، پویا و مؤثر داشته باشیم ضروری است که با پیوستن به انجمن و فعالیت در کمیته‌ها، کارگروه‌ها، نامزد شدن برای عضویت در هیئت مدیره و حتی ریاست انجمن، افکار و ایده‌های خود را پیگیری نموده و در به ثمر رسیدن ایده‌های مهم و مؤثر سایر اعضاء در این نهاد تلاش نمائیم.

مواردی از مزایای عضویت در انجمن علوم خاک ایران:

- ایفاء نقش مشارکت مدنی در تصمیم‌گیری‌های ملی در حوزه علوم خاک
- تقویت فکری انجمن و هیئت مدیره در تصمیم‌گیری‌های کلان (مانند تدوینقانون جامع خاک و ...)
- داشتن حق رأی در انتخابات انجمن (اعضاء پیوسته)
- امکان کاندیدا شدن برای عضویت در هیئت مدیره انجمن (اعضاء پیوسته)
- دریافت آگاهی‌نامه‌انجمن
- استفاده از تخفیف در خرید نشریات انجمن، مجموعه مقالات کنگره‌ها
- استفاده از تخفیف در ثبت نام کنگره‌ها و همایش‌ها
- عضویت در اتحادیه بین‌المللی علوم خاک و استفاده از مزایای آن
- امکان دریافت بیمه درمانی

به استحضار علاقه‌مندان می‌رساند:

ثبت‌نام و عضویت در انجمن علوم خاک ایران از طریق دریافت فرم

عضویت در وب‌گاه انجمن امکان‌پذیر می‌باشد.

همکار گرامی، عضو محترم انجمن علوم خاک ایران

با سلام و احترام، به منظور به روز نمودن آخرین وضعیت تحصیلی، شغلی و آدرس جنابعالی‌در بانک اطلاعات انجمن، مستدعی است فرم زیر را تکمیل و ارسال فرمائید.

بانک اطلاعاتی انجمن علوم خاک ایران

شماره عضویت ::	
نام :	نام خانوادگی :
نام پدر :	شماره شناسنامه :
محل صدور:	سال تولد :
محل تولد:	
آخرین مدرک تحصیلی :	رشته تحصیلی :
سال اخذ مدرک تحصیلی :	محل اخذ مدرک تحصیلی :
نوع شغل :	سمت :
محل کار:	
نشانی پستی:	کد پستی:
تلفن:	نمابر:
نشانی منزل :	کد پستی :
کد ملی :	تلفن منزل :
آدرس اینترنتی :	E-mail
بانک حواله کننده حق عضویت :	تاریخ تکمیل پرسشنامه :
مبلغ پرداختی:	نوع عضویت :
اولین تاریخ عضویت :	تاریخ خاتمه عضویت :